

Asia: VN/20323/2020

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen lainsäädäntöön sekä eräihin muihin lakeihin tehtävistä muutoksista sote-uudistuksesta johtuen (Sote100)

Valitkaa jompikumpi alla olevista vaihtoehdoista

Lausunnonantajalla on lausuttavaa esitysluonnoksesta

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen lainsäädännön sekä eräihin muihin lakeihin tehtävistä muutoksista sote-uudistuksesta johtuen (Sote100)

Pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelman 10.12.2019 mukaisesti hallitus on käynnistänyt sosiaali- ja terveyspalveluiden rakenneuudistuksen (sote-uudistus) valmistelun osana oikeudenmukaisen, yhdenvertaisen ja mukaan ottavan Suomen strategista kokonaisuutta.

Pääministeri Marinin hallitus antoi 8.12.2020 esityksen eduskunnalle hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi (HE 241/2020 vp).

Esityksen mukaan Suomeen muodostetaan 21 hyvinvointialuetta, joille siirrettäisiin kuntien vastuulla nykyisin olevat sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen tehtävät. Hyvinvointialueesta annettavassa laissa säädettäisiin hyvinvointialueen toimintaa, taloutta ja hallintoa sekä talouden tarkastusta koskevat säännökset.

Kinnulan kunta kiittää mahdollisuudesta lausua otsikon mukaisesta hallituksen esityksestä. Kinnulan kunnan sosiaali- ja terveystalouden näkökulmasta toivotaan asiasta päätettäessä otettavan huomioon, minkälaisia vaikutuksia esitetty sote-uudistus tarkoittaa nykyisille ostopalvelusopimuksille. Kinnulan kunnassa on tehty laaja ulkoistus terveydenhuollon palveluista. Kinnulan kunnassa ostopalvelusopimuksen avulla on pystytty turvaamaan kuntalaisille toimivat ja laadukkaat perusterveydenhuollon palvelut sekä iäkkäille suunnattuja sosiaalihuollon palveluja. Yhteistyö palveluntuottajan kanssa on ollut hyvää ja toimivaa. Kinnulan kunnan huoli on, ettei sote-uudistuksen vaikutusarviossa käsitellä sitä, miten ulkoistukset voisivat käytännössä jatkossa toimia. Kinnulassa on koettu palvelukokonaisuuksien ulkoistus toimivaksi tavaksi tuottaa palveluita. Laajan ulkoistamisopimuksen myötä kunnassa on myös pystytty takaamaan terveydenhuollon palvelut ja nopea hoitoon pääsy. Vuoropuhelu palveluiden käytännönjärjestämisessä kunnan ja yksityisen toimijan kanssa on ollut toimivaa. Asiakaspalautte ja asiakastyytyväisyys yksityisen toimijan palveluun on ollut kunnassamme erinomaista. Ennen palvelukokonaisuuksien ulkoistamista kuntaan oli vaikea saada rekrytoitua esimerkiksi lääkäreitä.

Kunnassa mietityttää, mahdollistaako lakiesityksessä esitetty mahdollisuus neuvotella sopimukset uudelleen sitä tosiasiallisuudessa, muuten kuin mahdollisesti yksittäisten terveysasemaulkoistuksen osalta, mikäli rajoitteet tarkoittavat kaikkien laajojen ulkoistusten osalta sellaisia muutoksia, joita hankintalain mukaisesti ei voida toteuttaa ilman sopimusten kilpailuttamista uudelleen. Kunnan näkökulmasta mietityttää miten syrjäiselle pikkupaikkakunnalle jatkossakin turvataan toimivat ja riittävät palvelut, mikäli kunnan ja yksityisen palveluntuottajan laaja ulkoistussopimus tulee tosiasiallisuudessa esityksen myötä mitätöidyksi.

Lakiesityksen perusteella mietityttämään jää myös neuvolapalveluiden järjestäminen jatkossa Kinnulan kunnassa. Lakiesityksen mukaan neuvolapalvelut olisi perusteltua pitää omana tuotantona, koska neuvolapalvelu on keskeinen kunnan ja hyvinvointialueen yhdyspinnalla toimiva hyvinvointia ja terveyttä edistävä palvelu, joka toimii tiiviissä yhteistyössä kunnan varhaiskasvatuksen sekä alueella toimivien järjestöjen kanssa lapsiperheitä tukien. Kinnulassa on kokemus, että neuvolapalvelu pystyy säilyttämään hyvät yhteistyöverkostot muiden kunnan toimijoiden kanssa ulkoistuksesta huolimatta. Kinnulassa on kaikki kunnan terveydenhuollon palvelut ulkoistettu (kunnan virkalääkäriä lukuun ottamatta), jolloin mietityttää yhden terveydenhuollon palvelun järjestämisen järkevyyden kunnan toimintana ja neuvolapalvelun pysyminen kunnassa, mikäli ei olisi yksityisen toimijan tuottama jatkossa.

Ulkoistaminen on myös mahdollistanut iäkkäiden palveluasumisen turvaamisen kunnassa. Inhimillisyyden ja läheisten ihmissuhteiden näkökulmasta on ollut tärkeää, että ulkoistamisopimus on mahdollistanut monipaikkaisen tehostetun palveluasumisen yksikön paikkakunnalle. Erityisen tärkeää se on syrjäseudulla, missä iäkkäät henkilöt ovat usein asuneet suurimman osan elämästään samalla paikkakunnalla. Kunnassa on edelleen säilynyt palveluiden tarpeen arviointi ja päätöksenteko ulkoistamisesta huolimatta.

Yhteenvetona haluan tuoda esille huolen siitä, miten jatkossa turvataan laadukkaat ja toimivat lähipalvelut syrjäiselle ja pienelle paikkakunnalle, mikäli lakiesityksen voimaantulon jälkeen kunnan ja yksityisen palveluntuottajan laaja ulkoistamissopimus ei ole mahdollinen jatkumaan entisellään. Toivomme, että lakiesityksessä huomioidaan pienet kunnat, joista etäisyydet ovat pitkät. Huolena on, että Kinnulan kunnasta lähipalvelut kuihtuvat pois, mikä asettaa erityisesti heikoimmassa asemassa olevat henkilöt, erityisesti ikäihmiset, eriarvoiseen asemaan ja nostaa riskiä riittävän hoidon ja palveluiden järjestämisen suhteen. Palvelukokonaisuuksien onnistuneessa ulkoistamisessa on ollut tärkeää, että kunnassa pystytään ajantasaisesti ja säännöllisesti seuraamaan yksityisen palveluntuottajan suoritteita ja työn toteutusta käytännössä.

26.2.2021 Kinnulassa

Jenni Laiho, sosiaalijohtaja

Nikkilä Erkki
Kinnulan kunta

Laiho Jenni
Kinnulan kunta - Jenni Laiho, sosiaalijohtaja